

Ν. ΜΠΑΚΟΛΑΣ: «ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΜΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ ΑΓΩΝΙΖΟΝΤΑΙ ΠΟΛΥ ΚΑΙ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΑΠΟΤΥΓΧΑΝΟΥΝ»

«Πλατεία» με βραβείο

«ΠΟΤΕ δεν είναι αργά για ένα βραβείο». Αυτά ήταν τα πρώτα λόγια του εξηντάχρονου Θεσσαλονικιού συγγραφέα Νίκου Μπακόλα που τιμήθηκε φέτος με το Α Βραβείο Μυθιστορήματος, για το βιβλίο του «Η μεγάλη πλατεία».

Εξηγώντας ακόμα, το θέμα του βιβλίου του, είπε: «Η μεγάλη πλατεία είναι ένας χώρος όπου ο κόσμος χύνεται, εκθίβεται και γίνονται οι πράξεις του ορατές».

Οι ήρωες μου είναι άνθρωποι που αγωνίζονται πολύ και παρ' όλα αυτά στο τέλος αποτυγχάνουν. Αυτό συμβαίνει σε όλα μου τα έργα, αλλά δε γίνεται επίτηδες.

Ίσως γράφοντας να λειτουργεί η βαθύτερη μου άποψη για τη ζωή».

Είναι όμως τελικά, η βαθύτερη άποψη του συγγραφέα για τη ζωή απαισιόδοξη; Η μήπως, είναι ο «χρόνος» κι ο «τόπος» του μυθιστορημάτος του που λειτουργούν δεσμευτικά για τους ήρωές του;

Γιατί τα πρόσωπα του έργου του ανήκουν σε δυο γενιές: του μεσοπολέμου, και της Κατοχής και του Εμφύλιου. Εποχών δύσκολων, ασφυκτικών για τους ήρωες που ζώντας μέσα στη δίληξη των γεγονότων δεν προλαβαίνουν να οργανώσουν ένα «σύστημα» ζωής και να προσθέσουν σε αυτό τα όνειρα και τις φιλοδοξίες τους.

Παρ' όλα αυτά, ο συγγραφέας σκύβει με συμπάθεια πάνω από τους ήρωες του και τους «ζωγραφίζει» πάντα σε τρίτο πρόσωπο, αλλά τόσο ζωντανά ώστε ο αναγνώστης στο τέλος να τους συμπαθεί.

Ίσως γιατί, είναι τόσο «έντονοι» σαν πρόσωπα, τόσο ο ονειροπόλος και στοχαστικός Αγγελος, κι ο Χρήστος ο προοδευτικός δημοσιογράφος, όσο και κείνοι, μιας γενιάς μεγαλιτείας, που μην αντέχοντας το βάρος της πραγματικότητας, «διέφυγαν».

Ο Φώτης, ο πατέρας του Αγγελου πνίγηκε στη Μάχη, κι η Μαρίκα η μητέρα του, τους εγκατέλειψε...

Ο συγγραφέας όμως δεν δειχνει σε κανένα σημείο της αφήγησης του την πρόθεση να εγκαταλείψει τα πρόσωπα που δημιουργήσει. Δίνει μάστιγα, στον καθένα τους ένα ξεχωριστό «βήμα», που στην περίπτωση της «Μεγάλης Πλατείας» καταλαμβάνει ένα ολόκληρο κεφάλαιο.

Το εξώφυλλο του βιβλίου.

Ο Νίκος Μπακόλας.

Το βιβλίο αρχίζει με τον τίτλο Φώτης και την είδηση του πνιγμού του, στο δεύτερο κεφάλαιο «ξετυλίγεται» η σκέψη του Χρήστου, στο τρίτο οι φήμες γύρω από τη ζωή του Γιάννη κι όταν όλα τα πρόσωπα παρουσιάζονται -το καθένα σε ξεχωριστό κεφάλαιο- ξαναεμφανίζονται και γίνεται πιά ο διάλογος με κεφάλαια κι όχι με φράσεις! Έτσι ο συγγραφέας λύνει τα προβλήματα οργάνωσης και σύνθεσης του υλικού του και περνάει στην αφήγηση των πραγματικά συναρπαστικών πε-

ριπετειών που ορίζουν τη μοίρα και τη ζωή των πρωταγωνιστών του. Και ίσως εκείνος, ο Μπακόλας, να ταυτίζεται περισσότερο από όλα τα πρόσωπα της «Πλατείας» με τον στοχαστικό Αγγελο που λέει...: «Αν μας βλέπαν από έξω θα 'λεγαν οι γρύλιες με τα μάτια, σκέφτηκε ο Αγγελος, έτσι όπως είχε καρφωθεί η οικογένεια στα δυο παράθυρα, κι ήταν ανοιχτά τα τζάμια (τέλος του καλοκαιριού) κι αγροφανότανε το στόμα της Μυροϊνής, τα στενά τα χείλη και το δάχτυλο μπροστά

τους, που τους πρόσταζε να μη μιλούν. Έξω έπαυσε να φέγγει η αυγή, θα μπορούσε να 'ναι μια συνηθισμένη μέρα, όμως τώρα τους κοκάλωνε ο τρόμος, γιατί βλέποντας από τις χαραμάδες είδαν που είχαν μαζευτεί στα πόδια τους οι δαγγυλαίοι. Ήταν πάνω από δέκα, όλοι με ντυσμένα και χειρομυροβίδες, και ανάμεσά τους δυο παιδιά-ένα φαίνονταν ξυπόλητο, με φανέλα και κοντό παντελονάκι, γύρω στα δεκαοχτώ, και το άλλο τόσο, μα ντυμένο, με παπούτσια, τα χαντ στη μέση, με

τις κάννες προς το μέρος τους. και κανένας δεν μίλούσε, λες και περιμέναν κάτι, μια διαταγή, και θυμότανε ο Αγγελος για μέρες τους σκυφτούς όμοιους του ενός, του παιδιού με τη φανέλα που ριγόυσε. Τέλος, είτε κάποιος «να τελειώνουμε» κι ήταν σαν να έπεσε αστροπελέκι, κι ένωσε να τον τραβούν ο Αγγελος, σαν να θέλαν να τον πρoσπατήσουν...» Νίκος Μπακόλας, «Η μεγάλη πλατεία». Ιστορία των Μέσων και Νέων Χρόνων. Μυθιστόρημα. «Κέδρος», 1987, σελ. 553.